

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Λόγος Δίκαιος και Άδικος»

ΓΕΩΡΓΙΑ (ΓΙΟΥΛΗ) ΑΛΕΞΙΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Λόγος Δίκαιος και Άδικος

Δημιουργός

Γεωργία (Γιούλη) Αλεξίου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Λυκείου

Χρονολογία

Αύγουστος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Δίκαιος και Άδικος Λόγος (σελ. 213–249 του σχολικού βιβλίου)

Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο: Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου (σελ. 283-286 του σχολικού βιβλίου)

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας εξοπλισμένη με φορητούς Η/Υ και βιντεοπροβολέα ή εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: Facebook

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαιτείται η τάξη να είναι εξοπλισμένη με Η/Υ με σύνδεση στο διαδίκτυο, στην επιφάνεια εργασίας των οποίων ο διδάσκων θα αφήσει το φύλλο εργασίας. Εναλλακτικά μπορεί να γίνει χρήση του εργαστηρίου πληροφορικής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση στοχεύει:

- α) Στη διδασκαλία της ενότητας «Δίκαιος και Άδικος Λόγος» (εκτός από τα θέματα Εθνικισμός και Μεσσιανισμός), με έμφαση στην άρση της παρανόησης που συνήθως (και μάλλον σκόπιμα) προωθείται πως ο λόγος της Παιδείας οφείλει να τηρεί ήπιους τόνους, να μην έρχεται σε ρήξη, να είναι υποχωρητικός στο όνομα της ευγένειας.
- β) Στην επανάληψη – συστηματοποίηση των τρόπων ανάπτυξης παραγράφων, που οι μαθητές έχουν διδαχθεί στις προηγούμενες τάξεις, σπάνια, όμως ολοκληρωμένα και με συστηματικό τρόπο.

Για τον σκοπό αυτό επιλέχθηκαν να χρησιμοποιηθούν κυρίως τα κείμενα που περιλαμβάνει το σχολικό βιβλίο (κατάλληλα για την αποκάλυψη της στρέβλωσης που επιχειρείται να δοθεί στον χαρακτήρα του λόγου της Παιδείας) και να καλυφθεί έτσι θεματικά η ενότητα «Δίκαιος και Άδικος λόγος». Παράλληλη στόχευση είναι να αποκτήσουν οι μαθητές τη δεξιότητα να αναγνωρίζουν τον (τους) τρόπο (τρόπους) ανάπτυξης των παραγράφων ενός κειμένου και να παράγουν λόγο (παραγράφους) με προκαθορισμένους τρόπους ανάπτυξης.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η επιλογή του θέματος υπάκουσε στην ανάγκη να διδαχθούν οι αντίστοιχες ενότητες του σχολικού βιβλίου. Είναι γνωστό σε όλους διδάσκουν στη Γ΄ Λυκείου ότι το κεφάλαιο «Δίκαιος και Άδικος Λόγος» παρουσιάζει ιδιαίτερη δυσκολία να διδαχθεί, αφενός γιατί δεν έχει βάση ειδολογική (δεν ασχολείται, δηλαδή με ένα είδος λόγου – π.χ. άρθρο ή επιφυλλίδα- που στεγάζει ποικίλα θέματα) αλλά θεματική και, αφετέρου επειδή διδάσκεται στο τέλος της σχολικής χρονιάς που και ο χρόνος πιέζει (οπότε η διδασκαλία του απαιτεί περισσότερη συστηματοποίηση) και οι μαθητές είναι κουρασμένοι.

Εκτιμώντας ότι το σχολικό εγχειρίδιο περιλαμβάνει αντιπροσωπευτικά κείμενα, δεν επιχειρήθηκε η αντικατάστασή τους αλλά καταβλήθηκε προσπάθεια να δοθεί ένας επιπλέον ρόλος με το πάντρεμα της διδασκαλίας τους με αυτή των τρόπων ανάπτυξης παραγράφων. Γι' αυτό τον λόγο γίνονται συχνά παραπομπές στο ψηφιακό βιβλίο, στη διεύθυνση του Υπουργείου Παιδείας, που δυστυχώς οι περισσότεροι μαθητές αγνοούν τις δυνατότητες που προσφέρει η χρήση του και κατά τη διδασκαλία στην τάξη, αλλά και στο προσωπικό τους διάβασμα στο σπίτι.

Τέλος, επειδή η παραγωγή λόγου είναι βέβαια ένα 'τελικό' ζητούμενο και για τις Πανελλαδικές εξετάσεις, πιστεύοντας όμως πως δεν αποτελεί αυτοσκοπό αλλά απλώς ένα στάδιο στην κατάκτηση της γλώσσας που προϋποθέτει τον βιωματικό λόγο και την προσωπική παραγωγή νοήματος και ιδεολογίας, η συγγραφική παραγράφων, σύμφωνα με το φύλλο εργασίας, αποτελεί προϊόν συζήτησης στην ομάδα και συλλογικής εργασίας. Προς αυτή την κατεύθυνση συνεπικουρούν και οι βιωματικές και ομαδοσυνεργατικές προσεγγίσεις στις μεθόδους της διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας.

Όσον αφορά τον ρόμβο της γλωσσικής εκπαίδευσης (Κουτσογιάννης 2012), αγγίζονται όλες οι πλευρές, ωστόσο ενεργοποιούνται κυρίως οι γνώσεις για τον

κόσμο, η επανεξέταση στάσεων και αξιών (π.χ. ο χαρακτήρας του λόγου της Παιδείας). Έμφαση δίνεται σε γνώσεις για τη γλώσσα αναγκαίες για την αντιμετώπιση των Πανελλαδικών εξετάσεων, ενώ οι διδακτικές πρακτικές που εφαρμόζονται προωθούν σε αρκετό βαθμό τη συνεργασία σε ομάδες. Τέλος, οι μαθητές και μαθήτριες αναπτύσσουν μεταγνωστικές δεξιότητες, καθώς ανιχνεύουν τη διαδικασία της μάθησης που ξεκινά από προγενέστερες γνώσεις και σταδιακά μετεξελιίσεται.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Η επιλογή της συγκεκριμένης θεματικής αποσκοπεί να οδηγήσει τους μαθητές στη διατύπωση προβληματισμών και συμπερασμάτων για τη λειτουργία του εξουσιαστικού λόγου και του λόγου της Παιδείας.

Οι μαθητές καλούνται:

- να αντλήσουν πληροφορίες και να παραγάγουν νοήματα από διαφορετικές πηγές,
- να αποκωδικοποιήσουν μηνύματα, ιδεολογίες, αξίες από το προς πραγμάτευση υλικό,
- να εξαγάγουν και να διατυπώσουν προφορικά και γραπτά τα δικά τους συμπεράσματα που θα συνάγουν από τα παραπάνω ή κάποιες άλλες σκέψεις που θα τους γεννηθούν με αφορμή αυτά.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οι μαθητές μαθαίνουν να παράγουν δικό τους λόγο. Στη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση οι στόχοι μπορούν να διατυπωθούν ως εξής:

- Να αποκωδικοποιήσουν μηνύματα, ιδεολογίες, αξίες από διαφορετικά είδη κειμένων ή από άλλες πηγές λόγου (εικόνες).

- Να παραγάγουν προφορικό λόγο συμμετέχοντας σε ομαδική συζήτηση από την οποία θα προκύψουν κείμενα.
- Να συνθέτουν και να διατυπώνουν λογικά οργανωμένο λόγο είτε προφορικό, είτε γραπτό, είτε υβριδικό προσαρμόζοντας και το ύφος στην εκάστοτε επικοινωνιακή περίσταση.
- Να παράγουν πολυτροπικά κείμενα (παρουσίασης – κριτικής).
- Να καταλήξουν στην παραγωγή ‘δοκιμιακού’ λόγου, καταλύπτοντας τις απαιτήσεις των Πανελλαδικών εξετάσεων.

Γραμματισμοί

Όσον αφορά στην παιδαγωγική των γραμματισμών, η παρούσα πρόταση εντάσσεται στα πλαίσια των πολυγραμματισμών. Πιο αναλυτικά μπορούν να περιγραφούν οι παρακάτω στόχοι:

Γλωσσικός – Κλασικός γραμματισμός

Οι μαθητές εξασκούνται στην παραγωγή κειμένων σε προφορικό και γραπτό λόγο: κείμενα παρουσίασης και κριτικής. Ασκούνται και σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο (την παρουσίαση των κειμένων που παρήγαγε η ομάδα).

Νέοι γραμματισμοί

Επιδιώκεται να ασκηθούν οι μαθητές:

- στην αποκωδικοποίηση μηνυμάτων γραπτού λόγου,
- στην αποκωδικοποίηση μηνυμάτων οπτικών (εικόνας),
- στην παραγωγή νοήματος από την ανάλυση όλων των παραπάνω γλωσσικών και μη μηνυμάτων (πολυτροπικός γραμματισμός),
- στην παραγωγή ψηφιακών κειμένων με την αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Κριτικός γραμματισμός

- Να διατυπώσουν τους προσωπικούς τους προβληματισμούς, τις προσωπικές τους τοποθετήσεις και ίσως τις δικές τους απόψεις για τον ρόλο που διαδραματίζει ο λόγος της εξουσίας αλλά και ο λόγος της Παιδείας.

Διδακτικές πρακτικές

- Εξάσκηση στην ενεργητική ακρόαση (Μαθαίνω να ακούω τον συνομιλητή μου, για να συνθέτω απόψεις και να καταλήγω σε επιχειρήματα και συμπεράσματα).
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας μέσα από την ομαδοσυνεργατική δουλειά.
- Ιδεοθύελλα: Οι μαθητές προτείνουν συμβολισμούς που μπορούν να αποδοθούν στην εικόνα, σχηματίζοντας ένα πλαίσιο πάνω στο οποίο θα προσαρτηθούν περαιτέρω πληροφορίες.
- Χρήση των ΤΠΕ: Οι μαθητές εργάζονται ομαδικά κάνοντας χρήση των νέων τεχνολογιών, κυρίως του διαδικτύου για την αξιοποίηση του υλικού που θα χρησιμοποιήσουν, κατά την παρουσίασή τους στην τάξη, αλλά και για το προσωπικό τους διάβασμα στο σπίτι.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφόρμηση για τη σύνταξη του συγκεκριμένου διδακτικού σεναρίου αποτέλεσε κυρίως η ένστασή μου στην αντίληψη που συνήθως προωθείται ότι η γλώσσα της Παιδείας είναι ήπια, ότι αποφεύγει τις συγκρούσεις, είναι ευγενής, άρα υποχωρεί. Λες και δεν μπορεί κανείς να διεκδικεί και να μάχεται στο πλαίσιο της ευγένειας και της ευπρέπειας. Διδάσκοντας την ενότητα αυτή τα προηγούμενα χρόνια διαπίστωνα την έκπληξη των μαθητών μου όταν συνειδητοποιούσαν πως ο λόγος της Παιδείας δεν

μπορεί παρά να είναι μαχητικός. Έτσι, αποφάσισα να συστηματοποιήσω το υλικό που προσφέρει το σχολικό βιβλίο στην κατεύθυνση αυτή.

Αφόρμηση για τη σύνταξη του συγκεκριμένου διδακτικού σεναρίου, επίσης, υπήρξε η αναγκαιότητα να διδάξω τις αντίστοιχες ενότητες σύντομα και συστηματικά.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο αξιοποιεί: α) τα θέματα που εντάσσονται στην ενότητα «Δίκαιος και Άδικος Λόγος», β) τη θεωρία για την ανάπτυξη παραγράφων που διατυπώνεται στο παράρτημα και συγκεκριμένα στις σελίδες 283-287. Ικανοποιεί, επίσης, τους στόχους που θέτει το Π.Σ. σε ότι αφορά την κατανόηση και τη χρήση του γραπτού και προφορικού λόγου, την καλλιέργεια του ψηφιακού γραμματισμού και την απόκτηση γνώσεων που καθιστούν τους μαθητές σκεπτόμενα άτομα και ενεργούς πολίτες.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το σενάριο κατευθύνει τους μαθητές σε αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Τους ασκεί στη χρήση των ψηφιακών βιβλίων και τους γνωρίζει τις δυνατότητες που αυτά προσφέρουν (υπερδεσμοί κτλ). Οι μαθητές στην τάξη διαβάζουν, αποδομούν κείμενα και συνθέτουν δικά τους εργαζόμενοι ομαδικά γύρω από υπολογιστές. Επίσης, η εργασία στο Facebook τους δίνει την ευκαιρία να αναρτούν και να κοινοποιούν τα κείμενά τους στο πλαίσιο της σχολικής τάξης. Να επιστρέφουν σε αυτά και να τα συμβουλευονται, όποτε θέλουν από το σπίτι τους. Συμβάλλει δηλαδή το σενάριο στη δημιουργία νέων ταυτοτήτων ικανών να κινούνται με ευχέρεια στην κοινωνική πραγματικότητα, όπως αυτή προκύπτει στο νέο περιβάλλον γνώσης.

Κείμενα

1. "Γλώσσα της εξουσίας και γλώσσα της παιδείας", σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ, σελ. 220 -223
2. Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου, σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ, σελ. 283 - 286
3. "Ο διάλογος Προμηθέα-Ερμής", σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ, σελ. 226 -227
4. "Ο Διάλογος Αντιγόνης Κρέοντα", σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ, σελ. 229 -230
5. Η απάντηση του Μεγάλου Βασιλείου, σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ, σελ. 230 -231
6. "Ομιλία" του Γ. Σεφέρη στη Σουηδική Ακαδημία της Στοκχόλμης, σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ, σελ. 232 -233
7. κείμενα των σχολικών εγχειριδίων που ανθολογήθηκαν από τα αναγνωστικά των δικτατοριών του Ιωάννου Μεταξά και του Ενβέρ Χότζια, σχολικό βιβλίο ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΚΘΕΣΗ, εκδ. ΟΕΔΒ, σελ. 244 -246
8. Κ. Π. Καβάφη, [Συχνά παρατηρώ],
(Γ.Π. Σαββίδης, «Ανέκδοτα σημειώματα ποιητικής και ηθικής», Μικρά Καβαφικά, Β', Ερμής, 1987),
<http://www.kavafis.gr/archive/texts/content.asp?id=4>
9. Κ. Π. Καβάφη, [Τι απαίσιο πράγμα],
(Γ.Π. Σαββίδης, «Ανέκδοτα σημειώματα ποιητικής και ηθικής», Μικρά Καβαφικά, Β', Ερμής, 1987),
<http://www.kavafis.gr/archive/texts/content.asp?id=25>

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^ο δίωρο

(Στη σχολική αίθουσα ή στο εργαστήριο πληροφορική. Οργάνωση τάξης: ομαδοσυνεργατική)

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες –τέσσερεις, πέντε ή το πολύ έξι ανάλογα με το μαθητικό δυναμικό και τον εξοπλισμό της τάξης (ή του εργαστηρίου πληροφορικής). Κάθε ομάδα διαθέτει έναν υπολογιστή με σύνδεση στο διαδίκτυο.

Προβάλλονται ο πίνακας του Γύζη «Κρυφό σχολειό» και η φωτογραφία του Χίτλερ (σελ.222 και 223 του σχολικού βιβλίου αντίστοιχα).

Ο διδάσκων ζητά από τους μαθητές να εστιάσουν στο χέρι του παπα-δάσκαλου και, στη συνέχεια, του Χίτλερ. Να συζητήσουν με την ομάδα τους, ζητώντας να αποκωδικοποιήσουν τη γλώσσα των χεριών αυτών και να καταλήξουν σε πέντε ρήματα για την κάθε περίπτωση απαντώντας στις ερωτήσεις «τι κάνει το χέρι του παπα-δάσκαλου» και «τι κάνει το χέρι του Χίτλερ». Κατόπιν ο διδάσκων καλεί

εκπροσώπους των ομάδων να γράψουν τα ρήματα στα οποία κατέληξαν στις αντίστοιχες στήλες του πίνακα που σχεδιάζει όσο οι ομάδες συσκέπτονται.

Συμπλήρωσε ρήματα δημιουργώντας προτάσεις	
Το χέρι του παπα-δάσκαλου	Το χέρι του Χίτλερ
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...

Σχηματίζεται έτσι ένας κατάλογος από ρήματα, σβήνονται τα κοινά και προστίθενται νέα (αν κάποιος μαθητής έχει να συμπληρώσει κάτι καινούργιο).

Στη συνέχεια ο διδάσκων ζητά από τις ομάδες να σκεφθούν τι θα μπορούσαν να εκφράζουν τα δυο χέρια. Οι μαθητές προτείνουν διάφορους συμβολισμούς και η κουβέντα κλείνει με την επισήμανση του διδάσκοντα ότι το σχολικό μας βιβλίο στοιχίζει στο χέρι του παπα-δάσκαλου τη γλώσσα της παιδείας και με αυτή τον Δίκαιο λόγο, ενώ στο χέρι του Χίτλερ τη γλώσσα της (αυταρχικής) εξουσίας και με αυτή τον Άδικο λόγο.

Ο διδάσκων διαγράφει τις φράσεις «Το χέρι του παπα-δάσκαλου» και «Το χέρι του Χίτλερ» πάνω από τις στήλες των ρημάτων και στη θέση τους γράφει «Γλώσσα παιδείας, Δίκαιος λόγος – Γλώσσα εξουσίας, Άδικος λόγος» και ανακοινώνει στους

μαθητές ότι με αυτό το θέμα θα ασχοληθούν στα προσεχή μαθήματα, δουλεύοντας παράλληλα τους τρόπους ανάπτυξης παραγράφων.

Συμπλήρωσε ρήματα δημιουργώντας προτάσεις	
Ο Δίκαιος Λόγος – Γλώσσα της Παιδείας ~~Το χέρι του παπα-δάσκαλου~~	Ο Άδικος Λόγος – Γλώσσα της Εξουσίας ~~Το χέρι του Χίτλερ~~
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...

Στη συνέχεια οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες, λαμβάνουν ηλεκτρονικά (κοινό για όλες τις ομάδες) φύλλο εργασίας. Απαντούν τις ερωτήσεις του και ανακοινώνουν στην ολομέλεια τις απαντήσεις τους. Μετά το τέλος του δίωρου δίνεται στους μαθητές, σε φυλλάδιο αλλά και ηλεκτρονικά στη σελίδα του μαθήματος στο Facebook, η ακόλουθη εργασία για το σπίτι:

Άσκηση για το σπίτι:

Διαβάστε το κείμενο του Κ. Π. Καβάφη:

Συχνά παρατηρώ τι λίγη σπουδαιότητα που δίδουν οι άνθρωποι στα λόγια. Ας εξηγηθώ. Ένας απλός άνθρωπος (με απλούς δεν εννοώ βλαξ: αλλά όχι διακεκριμένος) έχει μιαν ιδέα, κατακρίνει ένα θεσμόν ή μιαν γενικήν γνώμην· ζεύρει ότι η μεγάλη πλειοψηφία σκέπτεται αντιθέτως προς αυτή· ως εκ τούτου σιωπά, θαρρώντας πως δεν οφείλει να ομιλήσῃ, στέκοντας που με την ομιλία του δεν θ' αλλάξῃ τίποτε. Είναι ένα μεγάλο λάθος. Εγώ πράττω αλλέως. Κατακρίνω λ.χ. την θανατικήν ποινήν. Μόλις τύχει ευκαιρία, το κηρύττω, όχι διότι νομίζω ότι επειδή θα το πω εγώ θα την καταργήσουν αύριον τα κράτη, αλλά διότι είμαι πεπεισμένος ότι λέγωντάς το συντείνω εις τον θρίαμβον της γνώμης μου. Αδιάφορον εάν δεν συμφωνή κανένας μαζί μου. Ο λόγος μου δεν πάγει χαμένος. Θα τον επαναλάβῃ ίσως κανείς και μπορεί να πάγῃ σε αυτιά που να τον ακούσουν και να ενθαρρυνθούν. Μπορεί από τους μη συμφωνούντας τώρα να τον θυμηθῇ κανένας – εις ευνοϊκὴν περίστασιν εις το μέλλον, και, με την συγκυρίαν άλλων περιπτώσεων, να πεισθῇ, ή να κλονισθῇ η εναντία του πεποίθησις. – Έτσι και εις διάφορα άλλα κοινωνικά ζητήματα, και εις μερικά που κυρίως απαιτείται Πράξις. Γνωρίζω που είμαι δειλός και δεν μπορώ να πράξω. Γι' αυτό λέγω μόνον. Αλλά δεν νομίζω που τα λόγια μου είναι περιττά. Θα πράξῃ άλλος. Αλλά τα πολλά μου τα λόγια – εμού του δειλού– θα τον ευκολύνουν την ενέργειαν. Καθαρίζουν το έδαφος.

16.10.1902

(Γ.Π. Σαββίδης, «Ανέκδοτα σημειώματα ποιητικής και ηθικής», Μικρά Καβαφικά, Β', Ερμής, 1987) Πηγή: <http://www.kavafis.gr/archive/texts/content.asp?id=4>

Με ποιους τρόπους αναπτύσσεται η θεματική περίοδος; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας, αφού συμβουλευτείτε τις σελίδες 283-286 («Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο –Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου») του σχολικού σας βιβλίου.

Θα μπορούσατε, περιλαμβάνοντας ένα τουλάχιστον στοιχείο από τη συλλογιστική του κειμένου, να γράψετε μια δική σας παράγραφο ακολουθώντας μερικούς από τους τρόπους ανάπτυξης που συναντήσατε, ως μέρος σύντομου άρθρου που γράφετε για να το δημοσιεύσετε στην ιστοσελίδα του σχολείου με τίτλο «Η δύναμη του Δίκαιου λόγου».

Οι μαθητές μπορούν να απαντήσουν την άσκηση γραπτώς στο τετράδιό τους και να τη φέρουν στο σχολείο στο επόμενο μάθημα ή να τη στείλουν ηλεκτρονικά στο email του διδάσκοντα.

2^ο δίωρο

Οι μαθητές συνεργάζονται στις ίδιες ομάδες και συνεχίζουν να απαντούν το φύλλο εργασίας. Μετά τη λήξη και του δεύτερου δίωρου οι μαθητές παίρνουν για το σπίτι την παρακάτω άσκηση.

Άσκηση για το σπίτι:

Διαβάστε το κείμενο του Κ. Π. Καβάφη:

Τι απαίσιο πράγμα αυτές η νέες φιλοσοφικές ιδέες της σκληρότητας, του σωστού της υπερισχύσεως του δυνατού, του τάχα εξυγιαντικού έργου της πάλης της εξαλείφουσας τους μικρούς και ασθενικούς κτλ. κτλ. Αφού πρέπει να ζήσουμε εν κοινωνία, αφού ο πολιτισμός απορρέει από αυτό, αφού δι' αυτού του μέσου κατορθώσαμε και αντισταθήκαμε στες δυσχερέστατες βιωτικές περιστάσεις που περιστοίχισαν τα πρώτα την ανθρωπότητα, — τι θα πουν αυτά τα τρελλά της σκληρότητας, της υπερισχύσεως κτλ. Αν στ' αλήθεια τα πραγματοποιούσαμε, θα βλέπαμε ότι μας φέρουν στην εκμηδένισι. Ενας δυνατός θα καταστρέψει εμμέσως ή αμέσως, δέκα αδυνάτους εδώ·

ένας άλλος 10 αδύνατους εκεί, και ούτω καθεξής. Δεν θα μείνουν παρά δυνατοί. Εξ αυτών θα είναι μερικοί λιγότερο δυνατοί. Αυτοί —σαν ξεχασθούν ή εκλείψουν οι αδύνατοι οι πριν— θα είναι οι αδύνατοι· πρέπει να καταστραφούν κι αυτοί 10, 10· ή 5, 5 ή 2, 2; Ως που να μείνει μονάχος του ο δυνατότατος, ή οι ολίγοι ισοδύναμοι. Αλλά πώς θα ζήσουν, έτσι; Όχι η σκληρότης· αλλά η Επεικία, η Λύπη, η Παραχώρησις, η Καλοσύνη (αυτά, βέβαια, συνετώς, χωρίς υπερβολές) είναι και η Δύναμις και η σοφία.

10.9.'10

(Γ.Π. Σαββίδης, «Ανέκδοτα σημειώματα ποιητικής και ηθικής», Μικρά Καβαφικά, Β', Ερμής, 1987) Πηγή: <http://www.kavafis.gr/archive/texts/content.asp?id=25>

Με ποιους τρόπους αναπτύσσεται η θεματική περίοδος; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας, αφού συμβουλευτείτε τις σελίδες 283-286, («Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο –Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου») του σχολικού σας βιβλίου. Θα μπορούσατε, περιλαμβάνοντας ένα τουλάχιστον στοιχείο από τη συλλογιστική του κειμένου, να γράψετε μια δική σας παράγραφο ακολουθώντας μερικούς από τους τρόπους ανάπτυξης που συναντήσατε, ως μέρος σύντομου άρθρου που γράφετε για να το δημοσιεύσετε στην ιστοσελίδα του σχολείου με τίτλο «Αν κερδίσει το παιχνίδι ο Άδικος Λόγος...».

Οι μαθητές μπορούν να απαντήσουν την άσκηση γραπτώς στο τετράδιό τους και να τη φέρουν στο σχολείο στο επόμενο μάθημα ή να τη στείλουν ηλεκτρονικά στο email του διδάσκοντα.

3^ο δίωρο

Οι μαθητές συνεργάζονται στις ίδιες ομάδες και συνεχίζουν να απαντούν το φύλλο εργασίας.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

(κοινό για όλες τις ομάδες)

Διαβάστε το κείμενο που ακολουθεί (στηρίζεται στο εισαγωγικό κείμενο της ενότητας του σχολικού μας βιβλίου), συμβουλευτείτε τις παραπομπές, συνεργαστείτε και κάντε τις παρακάτω εργασίες. Οι παράγραφοι που καλείστε να συνθέσετε είναι μέρος του υλικού που συγκεντρώνετε, προκειμένου να γράψετε άρθρο με παρόμοιο θέμα για την ιστοσελίδα του σχολείου σας.

1^ο δίωρο

Στη θεματική ενότητα του αντιθετικού δίδυμου "Δίκαιος και Άδικος Λόγος" συσχετίζονται άρθρα, συνεντεύξεις, αποσπάσματα από αρχαίες τραγωδίες και κωμωδίες, πανηγυρικοί λόγοι, εισηγήσεις συνεδρίων, ποιήματα και άλλα ποικίλα κείμενα, τα οποία υποστηρίζουν αντίθετες θέσεις αναφορικά με το δίκαιο και το άδικο, και τα συναφή επί μέρους θέματα, στα οποία διακλαδίζεται το δίκαιο και το άδικο.

Έτσι, στον άξονα του Δίκαιου και του Άδικου Λόγου, στον οποίο στοιχεί ο άξονας "Γλώσσα της παιδείας και γλώσσα της εξουσίας", διαρθρώνονται τα ακόλουθα κείμενα:

1. Ένα άρθρο με τον τίτλο "Γλώσσα της εξουσίας και γλώσσα της παιδείας" (σ. 220), με το οποίο δίνονται βασικά γνωρίσματα της γλώσσας της εξουσίας και το κύριο γνώρισμα της γλώσσας της παιδείας. Ιδιαίτερα υπογραμμίζεται ότι η εξουσία παραμορφώνει τη γλώσσα με σκοπό να τη χρησιμοποιήσει, για να υπηρετήσει τις επιδιώξεις της και τα συμφέροντά της. Εννοείται ότι δεν αναφερόμαστε σε κάθε εξουσία. Αναφερόμαστε, κυρίως στην εξουσία, η οποία χρησιμοποιεί τη δύναμή της προκειμένου να υπηρετήσει τα δικά της συμφέροντα ή τα συμφέροντα των ολίγων σε βάρος των συμφερόντων του ατόμου, των λαών και της ανθρωπότητας. ... Ακριβώς σ' αυτήν τη γλώσσα του Άδικου Λόγου αντιτάσσεται η γλώσσα της παιδείας, που κύριο γνώρισμά της έχει την ελευθερία: ο άνθρωπος ελεύθερος απέναντι σε κάθε άδικη δέσμευση.

ΑΣΚΗΣΗ 1^η: Αφού διαβάσετε το άρθρο "Γλώσσα της εξουσίας και γλώσσα της παιδείας" (σ. 220) -μπορείτε να το βρείτε και στον φάκελο με το συνοδευτικό υλικό- και συμβουλευτείτε τα αντίστοιχα χωρία από τις σελ. 283-285 του σχολικού σας βιβλίου (Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου) –μπορείτε να βρείτε το κείμενο και στον φάκελο με το συνοδευτικό υλικό- να γράψετε στο πλαίσιο που ακολουθεί μία παράγραφο που να αναπτύσσεται με σύγκριση και αντίθεση (Γλώσσα Παιδείας – Γλώσσα εξουσίας). Μπορείτε βέβαια να χρησιμοποιήσετε και στοιχεία από αυτά που έχουν αναγραφεί στον πίνακα.

Αφού ολοκληρώσετε τη συγγραφή της παραγράφου, να την αναρτήσετε στο Facebook στη σελίδα του μαθήματος και (για) να την ανακοινώσετε στην τάξη.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ	
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ - ΣΧΟΛΙΑ	
ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ	

2^ο δίωρο

2. "Ο διάλογος Προμηθέα-Ερμύ" (σ. 226) στην τραγωδία του Αισχύλου "Προμηθέας Δεσμώτης", όπου ο Προμηθέας αναδεικνύεται νικητής στη σύγκρουσή του με τους θεούς και "με τιτανική προσπάθεια ανοίγει το δρόμο προς τις πηγές της ζωής και της ελευθερίας". Ο Δίκαιος Λόγος, τον οποίο εκφράζει ο Προμηθέας, λυγάζει τον Άδικο Λόγο της εξουσίας του Δία.

ΑΣΚΗΣΗ 2^η: Αφού διαβάσετε τον "διάλογο Προμηθέα-Ερμύ" -μπορείτε να το βρείτε και στον φάκελο με το συνοδευτικό υλικό)- και συμβουλευτείτε τα αντίστοιχα χωρία από τις σελ. 283-285 του σχολικού σας βιβλίου (Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο: Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου) – μπορείτε να βρείτε το κείμενο και στον φάκελο με το συνοδευτικό υλικό)- να γράψετε στο πλαίσιο που ακολουθεί μία παράγραφο που να αναπτύσσεται με αιτιολόγηση στην οποία να δείχνετε γιατί ο λόγος της Παιδείας οφείλει να είναι επαναστατικός.

Αφού ολοκληρώσετε τη συγγραφή της παραγράφου, να την αναρτήσετε στο Facebook στη σελίδα του μαθήματος και (για) να την ανακοινώσετε στην τάξη.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ	
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ	
-	
ΣΧΟΛΙΑ	

ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ	

Στον ίδιο άξονα του ελεύθερου λόγου διαρθρώνεται και

3. "Ο Διάλογος Αντιγόνης Κρέοντα" (σ. 231), στον οποίο κυριαρχεί η Αντιγόνη, η οποία δεν υποχωρεί στην εξουσιαστική δύναμη του Κρέοντα, αλλά αντιτάσσει στον αυθαίρετο λόγο της εξουσίας το Δίκαιο Λόγο της ηθικής και της αγάπης. Ανάλογα δείγματα αντιεξουσιαστικού λόγου προσφέρει και ο χριστιανικός ελληνισμός. Είναι γνωστή...
4. ...η απάντηση του Μεγάλου Βασιλείου στον απεσταλμένο του αυτοκράτορα, ο οποίος τον απειλούσε ακόμη και με θάνατο, αν δεν υποχωρούσε στα κελεύσματά του. Άκαμπτος ο ιεράρχης αρθρώνει τον δίκαιο λόγο του και ταπεινώνει τον αντίπαλο του.

ΑΣΚΗΣΗ 3^η : Αφού διαβάσετε τον "Διάλογο Αντιγόνης-Κρέοντα" και την απάντηση του Μεγάλου Βασιλείου -μπορείτε να τα βρείτε και στον φάκελο με το συνοδευτικό υλικό)- και αφού συμβουλευτείτε τα αντίστοιχα χωρία από τις σελ. 283-285 του σχολικού σας βιβλίου (Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο: Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου) – μπορείτε να βρείτε το κείμενο και στον φάκελο με το συνοδευτικό υλικό)- να συμπληρώσετε στο πλαίσιο που ακολουθεί την παράγραφο, ώστε να αναπτύσσεται με αίτια αποτελέσματα και παραδείγματα, (συνδυασμός μεθόδων).

Αφού ολοκληρώσετε τη συγγραφή της παραγράφου, να την αναρτήσετε στο Facebook στη σελίδα του μαθήματος και (για) να την ανακοινώσετε στην τάξη.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ	Ο Δίκαιος λόγος δεν μπορεί παρά να διαθέτει αδιάσειστα επιχειρήματα.
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	

<p>ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ</p> <p>-</p> <p>ΣΧΟΛΙΑ</p>	
<p>ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ</p>	

3^ο δίωρο

5. Αυτή η αναδρομή στο παρελθόν με κείμενα ανθολογημένα από μεγάλες πνευματικές δημιουργίες δείχνει τις τεράστιες ψυχικές και ηθικές δυνάμεις του ανθρώπου που πραγματώνει τον Δίκαιο Λόγο. Γι' αυτό και τα κείμενα που ακολουθούν στον άνθρωπο αναφέρονται. Χαρακτηριστική του είδους είναι η "Ομιλία" που παρουσίασε ο Γ. Σεφέρης στη Σουηδική Ακαδημία της Στοκχόλμης την ημέρα που τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ της Λογοτεχνίας. Το κλείσιμό της δηλώνει εμφατικά την πίστη του ποιητή στον άνθρωπο και στις τεράστιες δυνάμεις που κρύβει μέσα του. Γράφει ο Σεφέρης:

"Όταν, στο δρόμο της Θήβας, ο Οιδίπους συνάντησε τη Σφίγγα, κι αυτή του έθεσε το αίνιμά της, η απόκρισή του ήταν: ο άνθρωπος. Τούτη η απλή λέξη χάλασε το τέρας. Έχουμε πολλά τέρατα να καταστρέψουμε. Ας συλλογιστούμε την απόκριση του Οιδίποδα".

ΑΣΚΗΣΗ 4^η: Αφού διαβάσετε την "Ομιλία" του Σεφέρη στη Σουηδική Ακαδημία -μπορείτε να τη βρείτε και στον φάκελο με το συνοδευτικό υλικό)- και συμβουλευτείτε τα αντίστοιχα χωρία από τις σελ. 283-285 του σχολικού σας βιβλίου («Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο: Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου) –μπορείτε να βρείτε το κείμενο και στον φάκελο με το συνοδευτικό υλικό)- να γράψετε στο πλαίσιο που ακολουθεί μια παράγραφο που να αναπτύσσεται με αναλογία (Η λέξη άνθρωπος χάλασε τη Σφίγγα, η ανθρωπιά μπορεί να καταστρέψει σύγχρονα τέρατα).

Αφού ολοκληρώσετε τη συγγραφή της παραγράφου, να την αναρτήσετε στο Facebook στη σελίδα του μαθήματος και (για) να την ανακοινώσετε στην τάξη.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ	
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	

<p>ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ</p> <p>-</p> <p>ΣΧΟΛΙΑ</p>	
<p>ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ</p>	

6. Το λυπηρό, βέβαια, είναι ότι οι λαοί στα σχολεία τους καλλιεργούν το μίσος, την εκδίκηση και την περιφρόνηση για τους άλλους λαούς, και την έπαρση και την υπερτίμηση για τον εαυτό τους. Κι αυτό φτάνει σε ακραίες καταστάσεις, όταν οι λαοί μέσα από ανώμαλες πολιτικές συγκυρίες οδηγούνται στον ολοκληρωτισμό. Η λεγόμενη "εθνική αγωγή" τότε αποκτά τη διάσταση της προπαγάνδας μέσα στο σχολείο. Ο ολοκληρωτισμός ασεβεί προς το παιδί, την παιδεία και το δάσκαλο. Μεταχειρίζεται τους πάντες και υποτάσσει τα πάντα στη δύναμη της εξουσίας, για να αισθάνεται ασφαλής. Αναζητάει, βλέπετε, τα ερείσματά του, διότι ποτέ δεν κερδίζει την αγάπη και την εμπιστοσύνη του λαού. Ο άνθρωπος τότε δεν πορεύεται προς τον άλλο άνθρωπο. Διευρύνονται τα χάσματα ανάμεσα στα άτομα και τους λαούς.

Ανοίγει έτσι το κεφάλαιο "Εθνική Αγωγή και ολοκληρωτισμός" (σ. 245), όπου καταχωρίζονται κείμενα σχολικών εγχειριδίων, με τα οποία οι δικτατορίες παγιδεύουν τους νέους και προσπαθούν να τους προσεταιριστούν. Γι' αυτό και δεν διστάζουν να εισβάλλουν στα σχολεία, να καταλύουν ή να νοθεύουν κάθε μορφωτική αξία και να καλλιεργούν στις συνειδήσεις των ανώριμων βλαστών την προσωπολατρία· ο δικτάτορας πάνω από όλα και μοναδικός. Τα κείμενα, καθώς και οι χαρακτηριστικές εικόνες που τα συνοδεύουν, έχουν ανθολογηθεί από ελληνικά και αλβανικά αναγνωστικά των δικτατοριών του Ιωάννου Μεταξά και του Ενβέρ Χότζια.

Κυρίαρχα στοιχεία όλων αυτών των κειμένων είναι ο δογματισμός, η υποκρισία, η κολακεία, οι γλυκεροί τόνοι, η απροκάλυπτη προπαγάνδα, η αδιακρισία, η αναίδεια, ο πληθωρικός λόγος, ο μεσσιανισμός. Ο δικτάτορας παρουσιάζεται ως ο μεγάλος Μεσσίας, ο οποίος, άλλοτε "ελέω θεού" και άλλοτε "ελέω λαού" έρχεται να μας σώσει.

ΑΣΚΗΣΗ 5^η : Αφού μελετήσετε τα [κείμενα των σχολικών εγχειριδίων που ανθολογήθηκαν από τα αναγνωστικά των δικτατοριών του Ιωάννου Μεταξά και του Ενβέρ Χότζια](#) -μπορείτε να βρείτε τα κείμενα και στον φάκελο με το συνοδευτικό υλικό- και συμβουλευτείτε τα αντίστοιχα χωρία από τις σελ. 283-285 του σχολικού σας βιβλίου (Αναπτύσσω το θέμα κατά παράγραφο: Τρόποι για την ανάπτυξη μιας παραγράφου) – μπορείτε να βρείτε το κείμενο και στον φάκελο με το συνοδευτικό υλικό- να γράψετε στο πλαίσιο που ακολουθεί μια παράγραφο που να αναπτύσσεται με **ορισμό και διαίρεση**, προσπαθώντας να αποδώσετε τον ορισμό της προπαγάνδας, όπως αποτυπώνεται στα σχολικά εγχειρίδια των ολοκληρωτικών καθεστώτων . Για τον ορισμό της προπαγάνδας μπορείτε να βοηθηθείτε κάνοντας κλικ [ΕΔΩ](#)

Αφού ολοκληρώσετε τη συγγραφή της παραγράφου, να την αναρτήσετε στο Facebook στη σελίδα του μαθήματος και (για) να την ανακοινώσετε στην τάξη.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ	
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ	
-	
ΣΧΟΛΙΑ	

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ	

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

-

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο αποτελεί πρόταση που μπορεί να διδαχθεί:

1. Ακολουθώντας τη σειρά του σχολικού βιβλίου προς το τέλος της σχολικής χρονιάς. Τότε τα σχετικά με τους τρόπους ανάπτυξης παραγράφων μπορούν να αποτελέσουν μια πολύ καλή επανάληψη των όσων έχουν διδαχθεί οι μαθητές, όχι μόνο κατά τη διάρκεια αυτού του σχολικού έτους αλλά και των προηγούμενων, ενόψει των Πανελλαδικών εξετάσεων που πλησιάζουν.

2. Καταστρατηγώντας τη σειρά που υποβάλλει το σχολικό βιβλίο, μπορεί να προταχθεί η διδασκαλία αυτού του σεναρίου και να τοποθετηθεί κάπου στην αρχή του σχολικού έτους. Τότε η διδασκαλία του τρόπου ανάπτυξης των παραγράφων αποκτά ουσιαστικότερο ρόλο, γιατί ο διδάσκων βεβαιώνεται για τις γνώσεις των μαθητών στο συγκεκριμένο θέμα, καλύπτει κενά που εντοπίζει κτλ. Μάλιστα η θεματική που πραγματεύεται το εν λόγω σενάριο (Γλώσσα της Παιδείας) μπορεί να αποτελέσει γέφυρα για τη διδασκαλία της ευρύτερης ενότητας Παιδεία.

Ανεξάρτητα από τον χρόνο διδασκαλίας του, το σενάριο αποτελεί μια μεθοδική πρόταση αντιμετώπισης του δύσκολου στη διδασκαλία κεφαλαίου Δίκαιος αι Άδικος Λόγος.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βακαλούδη, Α. 2003. Διδάσκοντας και μαθαίνοντας με τις νέες τεχνολογίες, Θεωρία και πράξη. Πατάκης.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. ΤΠΕ και γλωσσική διδασκαλία: Οι τρεις αλληλένδετοι κύκλοι. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

Κουτσογιάννης, Δ. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

<http://www.greeklanguage.gr/>

[sites/default/files/digital_school/p3.1.2_glwssa_bthmia.pdf](http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/p3.1.2_glwssa_bthmia.pdf) [15.11.2010]

Τομέας Επιμόρφωσης και Κατάρτισης (ΤΕΚ). *Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών – Τεύχος 1 (Γενικό μέρος)*. Πάτρα, ΕΑΙΤΥ.

ΥΠΕΠΘ. 2006. *Οδηγίες για τη Διδασκαλία των Φιλολογικών Μαθημάτων στο Ενιαίο Λύκειο (Σχολικό έτος 2006-2007)*. ΟΕΔΒ, 101-104, 147.